

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

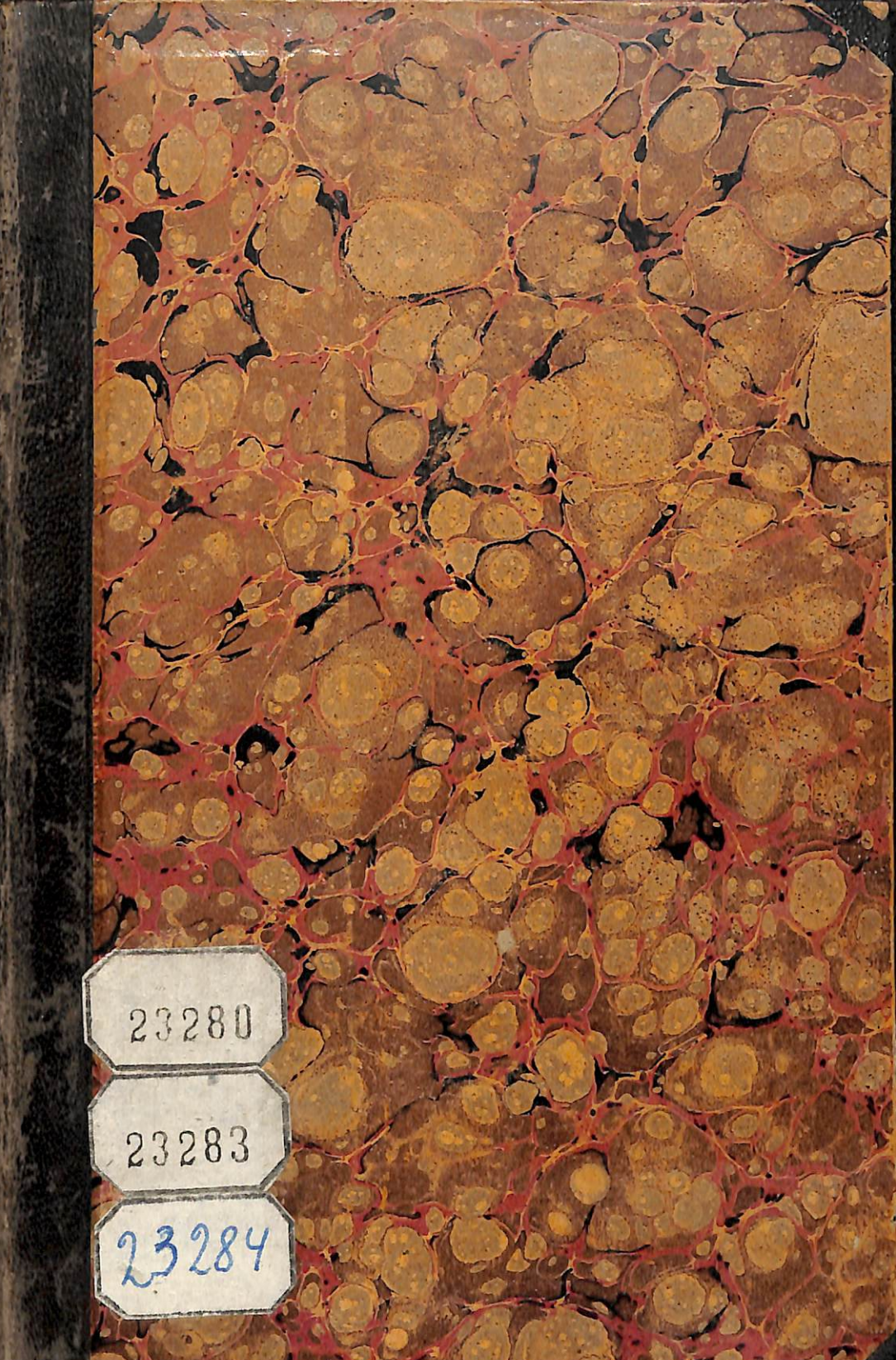
Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

23280

23283

23284

76-77

ՄԻՌԱՍՏ

Ս. ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

ԶՄԻՌՆԻՈՅ

ՏԵՏՐԱԿ ԱՌԱՋԻՆ

2156

23283

ԶՄԻՐՆԻՅԱՆ

ՏԳՐԿՐՈՒԹԻՒՆ ՏԵՏԵԵԸՆ

1865

Ի ԱՄԵՐՔՆ ՎԱՐՊԱՆ

Ի ԻՒՅՆՆԵՐ անմահ 1, Էսնիդաս Յարեթոսեան քաջարի,
 Որ ՚ի մարմանդս Աւարայրեան հեղեր զարիւնդ վարդենի,
 Անդ՝ ուր Տղմուտ խաղայ հանգարտ օձանդրոյս ՚ի կոհակ,
 Վարդակարմիր ներկեալ արեամբ քաջ ընկերացդ նահատակ:
 Հայեաց աղէ, աստ ՚ի յակումբ իմբեալ յանունդ Մամ-
 դոնեան,

Ի կատարել կտարեգարձ անուան քոյին, քաջ Վարդան:
 Քանդի եղեր ազատարար աղգիս մերոյ թորդումայ,
 Ճապարկելով զարիւն քոյին ՚ի մեծ դաշտին Բելլոնայ:
 Հանդիսացար վեհ ախոյեան Հայաստանեայց աշխարհին,
 Մինչ վատորեարն դազանացեալ ըզ Հայս գերել կամին:
 Որ բորբոքեալ արիութեամբ կոտորեցեր ըզ վոհմակ,
 Անորինացըն սեպուռնդ և մոխրաշունչն ըզ բանակ:

Նախանձեցաւ անդէն Կոռնոս, կըւեաց հարուած շեշտակի,
 Բառնալ ՚ի մէնջ զսիրելի մեր նահատակ քաջարի:
 Այլ մի՛ խրոխտար, ո՞ անողորմ, իբրև յաղթող Վարդանանց
 Յիշատակին, որ կենդանի է միշտ ՚ի մեզ և անանց:

ԳՐԻԳՐԻՍ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ Գ. ՃԻԶԱՅԻՐՅԵԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՐԹԱՆՈՒՅՑՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ԵՐԵՎԱՆԻ ԿՐԹԱՆՈՒՅՑՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ Գ.

ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ Գ.

31400

ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ Գ.

ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ Գ.

1865

Որպէս սողնոց միանդամ առեալ զխօշին ըզմարդկան ,
Էզի 'ի ծակս խորափիտս էզի 'ի խորս զօղեալ կան :
Նոյնպէս արանց ադահաց լուեալ զըրշիւն տերեւոց ,
Համակ յոյի սրատարոփ կան զահանդեալ մեծակոծ :

Քանզի նոքա զիւրեանց զանձս զեղուն ոսկուով պարպատեն ,
Յուծակեր ջամբ զերթ անքատ չուառական կեանս վարեն :
Թափուր առնեն զընտանիս 'ի կերակրոց չորաբեկ ,
Քարուականաց արժանիք , դուք ընչաքաղցք , գիւրաբեկ

Չերթ դաւազան դարարի անկանիջիք 'ի գաշտին ,
Դուք ապագով արք ոակայք , դուք հէք որդիք աշխարհին :
Ո՛չ ըզմըտաւ դուք ածէք զվերջին վիճակ ձեր կենաց ,
Որ զգժօխս մըշտավառ վայելեալիք մըշտակաց :

Դուք ժանտ որդիք եղիջիք տարտարոսին սեւաթոյր ,
Չըկեալ յերկնից արքայէն մինչ կորնչիք կորակոր :
Դուք ճիչ բարձջիք և լացջիք 'ի ձեր վերայ , այլ 'ի զո՛ւր ,
Դուք Աստուծոյ յանվախճան փառաց լիջիք և թափուր :

Վայ , ասասջիք , մեք սանդոյրք , զի՛ մեք յոսկին խնայեցաք ,
Հիմ յաշխարհին անցաւոր կեանս վարեցաք զժնդակ :

Տէք թշուառաց , աղքատաց տուաք ոչինչ մեր զգանձ ,
Իւ այժմ յայս վայր մեք թառանչ խոր հասանեմք 'ի թախանձ :

Վայ մեզ , աւա՛ղ , կորուսաք զայն օթարան մշտակաց ,
Ուր արդարոց սարք յաւերժ կայտոին ցնձան փառազղեաց ,
Սէք աստ պասքեալ սրպակիմք 'ի մշտատապ տաղնայոյն ,
Չիք զթացող որ զմեզ արդ փրկեսցէ 'ի տապոյն :

Ապա , ազէ մեծատունք , կամիք եթէ զերծանիլ ,
Ի գժգիտոց մշտավառ 'ի թշնամւոյն անարդիլ :
Բացէք ըզձեր թաթաղուն ըզգանձ ոսկւոյ որ 'ի տան ,
Որք ցեցակեր մեցամես լինին յաւէտ 'ի մըթան :

Տուք աղքատաց , սփռեցէք տառապելոց խեղճ 'ի ծոց ,
Որ 'ի թշուառ վիճակի կան ախտաբեկ ցաւահոծ :
Դուք 'ի շքեղ բազմիք տան , և 'ի բազմոց ոսկեկայ ,
Իսկ զաւակունք Ազամայ 'ի հիւղ անշուք աղիւսեայ :

Մի անխայէք ըզձեր գանձ ըզմամոնայ Կրէսոսեան ,
Իւ հաւաստեաւ դուք զտջեք ըզգանձ երկնից անվախճան :

1865

Ա. Ա. ԴՄԱՐՄԱՆԻ

ԱՐՓԻ , ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՒ ՍԱՀՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ո՛վ դու Արփի ճաճանչապեղ , մինչ արձակես զԱրշալոյս
Առ ի թիկանց Արարատայ մինչև մտից քոց 'ի կոյս :

Օրինչ դու զգաս 'ի տեսանելիք զաշխարհըն մեր գիցազանց ,
Ուր մեր նսխնիք 'ի քուն նընջեն և 'ի ըստուեր թանձրամած :
Ա՛հ , տակաին սրգան նոքա հառաչս հանեալ տրամութեան
Լալով զանբոյժ թշուառութիւն աղղիս մերոյ յաւիտեան :

Ահա անդէն մեծաւ թնդամալք երկիր հիմամբք սասանէր ,
Եւ մեծազոչ զայ ձայն առ մեզ 'ի յԱստեղէն օրարեր ,
"Մինչ 'ի հնունն թաւալէի ես ընդ աշխարհն հայաստան ,
Տեսանելով զպերճութիւնսն , զէնս , զմարդս ամենայն
Հազար և մի եկեղեցիս , ուր զԱրարիչն օրհնէին ,
Հոգեպարար զմայլէի յուրախութիւն երկնային :

Սակայն աւաղ փլատակացն , մինչ անցանեմ այժմ ընդ այն
Ռառնակսկիծ ողբամ այս ընդ զաւակունս թորդոմեան ,
Ի յԱրարատ մինչդեռ ծագիմ , չհանդուրժեալ առ ցաւոց
Օխմ ոլորաբիք ծածկոյթ ձգեմ կոյտըս ամպոց թանձրահոծ :

Քանչև տեսեալ զեկեղեցիս և զտաճարս և վանեար ,
Յաւեր յայրեաց մատնեալ համակ՝ երկիրն 'ի սուգ կայ իսպառ ,
Իմ արտասուք ցօղատարափ զետափեալ ըրնաւին
Մարդարտահատ հոսին 'ի վայր յառաւօտուն այգածին " :

Ասաց Արիին , լռեաց իսպառ , յորոյ բանիցն 'ի գարձուած
Պանդ ուխտորդիքս տամք զաւետիս զայսօրինակ բերկրազկեաց ,
"Աղէ արփիկ տար զաւետիս որդւոց քաջաց Արամեան ,
Ե՛րթ , և ասա , թող սրբեացին զաչս յարտասուաց անպայման ,
Օհ ազգ Հայոց յայսմ հեռէ ունի զլոյս 'ի ծոց իւր ,
Ճրագ օտից և առաջնորդ 'ի պողոտայ լուսափիւռ :

Ծնան մեզ նոր օրինագիրք , որ է քսնակ և սահման ,
Որով մնայ յառաջագէմ լինել որդւոց թորդոմեան :
Լարեա՛ ուրեմն ո՛վ Երատէ դու վիճ մուտայ ըզբընար ,
Երդեա՛ յաւեա երդ զուարթուն ընդ մուտայից քեզ ստտար
Յայս 'ի յատեան յորում ցնծամք 'ի կատարել զտարեգարձ
Օհնգերիտին վերածնութեան Սահմանական օրինաց ,

Եւ գոչելով կեցցեն օրէնք , կեցցէ կանոն և Սահման ,
Օլստուած , և զկայսր , և զԱղղս մեր միշտ օրհնեսցուք
յաւիտեան :

ՔԱՅԱՆ ԵՂԻԱՉԱՐ Կ. ԵՂԻԱՉԱՐԵԱՆ
Ա. Ա. Դասարանի :

Հ Ա Յ Կ

Հայկ ախոյեան յաղթող քաջաց ,
Եւ Հայր համակ մերոց ազանց ,
Դու զոխերիմ հրաման Բէլայ ,
Արհամարհեալ կացեր հսկայ :

Կարգեալ զկադմոս յաջմէ քոյին ,
Քաջ զԱրմենակ 'ի դու մարտին ,
Մարտեար ընդդէմ Բէլայ գնդին ,
Խորտակեցեր զկուրծըս նորին :

Ի գաշտավայր դեզեցիազան ,
Ճակատ ետուր Բէլայ դաժան ,
Եւ քո սըլաք աներկեան ,
Ի՞զկառմբուռն արկ կործան :

ՄԻՀՐԻԱՏ ԱՆԿԻ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ
Ա. Ա. Դասարանի :

ԱՌՅԻՍ ԾԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌ ՄԱՅՐՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Մինչ սըւացեալ միտք իմ թափուր 'ի յաւերակս խոկայի
 Հայաստանեսայց մեր աշխարհին, ուր կոյս նստի սըղալի
 Չեռն 'ի ծընօտ արամազդեցիկ, հերբըն լըքեալ 'ի թիկունս :
 Խորհուրդ խորին լի 'ի սըրտին, յար տառապէր ողին կոյս,
 Տեսեալ ըզխեղճ այրիացեալ Մօր մեր վեհին ըզվեճակ,
 Տապէր անձկով, ցայտէր լալիս ղերթ յորդառատ աղբերակ :
 Ընդէն բացան գըրունք երկնից հրափայլ էակ երկթեւեան
 Սպիտակազդեաց, դէմք հրաշալի եկաց նորին յանդիման :
 Ընփուտ տախտակ յաջում բերեալ, և 'ի նրմա ոսկի տառ,
 Փարաւազէր ըզկոյսն 'ի մեղմ 'ի ձայն յորդոր, բարեփառ,
 "Մի դու, հէք կոյս, այդչափ տապով մի այլ կոծեր սակաւին,
 Բանդի երկինք լուան ըզքի լայահառաչ ձայն ուժղին,
 Բնկալ ղայս նոր, յերկնուտ աուեալ, ղայս ըզտախտակ
 սրբատաշ,
 Համբուրենջիր, և աղետիցդ գտցես ըզբոյժ նորահրաշ":
 Փայլակնացայա շողողէին անդ ոսկեղէն տառքս Հայկայ.
 "Սահմանափակ լիջիք յօրէնս, և մի գոռոզ, անխրնայ":
 Ըսաց, սըացաւ օդահերձիկ էակն 'ի տիպ հրեշտակի,
 Բացան գըրունք յաղթ կամարին, եմուտ 'ի ներքս շեշտակի.
 Չայն ընթերցեալ անմեղ կուսին հնչէր 'ի ձայն խնդագին
 Շըջէր գընայր յԱրարատեան, 'ի մեր աշխարհ անձկալին:

Եւ ընդ մուսայս երգէր փառօք նոր օրհնութիւն առ Աստուած,
 Որ գթութեամբ իւր այց արար մեր ցանկալի հայրենեաց :
 Ընդ նոյն և մեք օն երգեսցուք ո՛վ դասակիցք փարեւի.
 Փառք քեզ, Անմահ, որ ոչ անտես առնես զաշխարհ Գրիգորի,
 Փառք քեզ որ քաղցր հայիս ակամբ յերկիրն օրհնեալ 'ի
 յաջոյգ,
 Բեզ երգեսցուք փառքս յաւետ ղի դու ես Տէր բարեգութ :
 Ա. ՆԻԿՈՂԱՅՈՍ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ.
 Ի 24 Մայիս 1865 Ը. Ը. Կաստրանի:

Մ Ա Յ Ի Ս

Ե՛կ ո՛վ Մայիս, սիրուն Մայիս բարեփառ,
 Ե՛կ և հայեանց վայրս յամայիս անբարբառ :
 Որ գալտեան քո մեծ տարիմամբ կան մընան,
 կարօտակէզ վեհ ղեփիւսիդ քաղցրութեան :
 Յորժամ եկեալ պճնես ըզվայրսըն համբուն,
 Ծաղկին արօտք, ցնձան և հօտք զըւարթուն :
 Տեսեալ մարդիկ ըզդորձըս քո գեղաշուք,
 Օրհնեն ղՆրկինս և դրուատեն պերճ լեղուք :

Իսկ 'ի մեկնիլդ շնչէ Զուսիս Չերմային ,
 Ի քեզ մընան յայնժամ և աչք մարդկային :
 Արի ուրեմն , եկ աղաչեմք , ո՛վ Սայրիս ,
 Հարսնապաճոյճ արկեսուղ զղեստս հրաշալիս . . . :
 ԳԱՐԵԳԻՆ . ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Գ . ՃԵԶԱՅԻՐՅԻՆԵԱՆ
 1863 , Ա. Ն . Ա . Գ . Գ . Գ .

Ի ՍՈՒՐԲՆ ՄԵՍՐՈՊ

Օրհնէմք քո զի , պերճոք իմ հայրենիք ,
 Քանզի թափուր կայ 'ի տառից դեղեցիկ : —
 Հիմ դըրօշակն Արարատայ անդադար ,
 Տղիտութեամբ 'ի խոր անդունդըս դնայր : —
 Օրի վեհ վահան իմաստութեան չէր կարկառ
 Ի պաղպաջուն գազաթ նորին ամպածրար :
 Ո՛հ , սփոփեաց արդ անձկալից հայրենիք ,
 Ա՛ն ըզբընար ուրախութեան անկեղծիկ :
 Օրի Ողիմպեան մահու կենաց վեհ Արքայն ,
 Ի դուր շարժեալ ընդ մեզ թշուառս անպայման :
 Նոր մեղ յարոյց Պրոմէթոս փարելի ,
 Որոյ տեսեալ զազդիս մերոյ մանկըտի
 Չուրի 'ի լուսոյ , զուրի 'ի հողոյ ու անդգայ ,
 Ողևորել զանշունչ զվիտսըն ցանկայ :
 Այլ թէ ուստի՞ զըտանել ջահ կենսածին ,
 Գիտէ 'ի լեառն յողբք զըթոյ Անմահին :

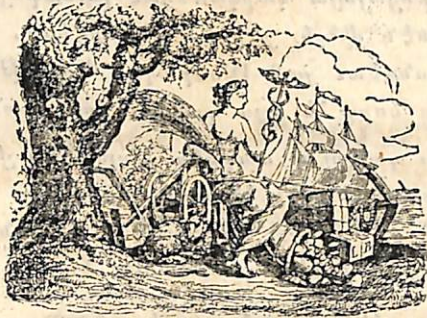
Անդ աղօթիկեր կայր նա խոնարհ 'ի մրմունջ ,
 Եւ յՈղիմպոս ձայն ամբառնայր անմըտունչ :
 Ահա բացան դրունք լուսեղէն աստեղեայ ,
 Եւ հոլաթեք անդ բազմեցան երկնակայ :
 Ջահ բոցայայտ կարկառեցաւ լուսափայլ ,
 Յողիմպոսէն մինչև յերկիր խոնարհեալ .
 Եւ և հանդեաւ յաջ Մեսրոպայ Պրոմէթեան ,
 Եւ դէմք նորա 'ի լոյս դարձաւ հրաշտղան :

Նովա զանշունչ անգրիս հայկեան աշխարհին ,
 Ողևորեալ կանգնէր 'ի տապ կըրակին :
 Յայնժամ վահան Ամպրոպայնոյն Աթենայ ,
 Կարկառեցաւ 'ի գերապանծ սուրն հայկայ :
 Սուրբք Մեսրոպ հայ սրերոյն լուսաառ ,
 Որ ըզսրբոց ուղին դնացեր երկնաչու .
 Ըզքոյդ երգել ոչինչ զօրէ բընաւին ,
 Ո՛չ թրակացոյն և ո՛չ Լինեան քնարից վին :
 Այլ քո հանճար անզուգական հրաշալի ,
 Եւ սրբութիւնդ երկնապարիկ պաշտելի ,
 Քեզ են գովեստ ներբող արժան փառաւոր ,
 Եւ մեք 'ի քեզ պարծիմք յաւէտ և այսօր :

ԵՐՈՒՆԵԳ . ԹԱԳԻՈՐ Ս . ԳԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ
 1863 . Ա. Ն . Ա . Գ . Գ . Գ .

ԾՈՎ

Ո՛վ գազանացեալ դու ովկիանոս ,
 Որ յարուցանես ալիս յորդահոս ,
 Իսցեալ ըզբերան քո անդնդային ,
 Կամիս խորակել ըղնաւ թշուառին :

Որ ոչ խնայես 'ի բարին , 'ի չար ,
 Այլ յախշտակես միշտ գազանաբար ,
 Ո՛վ դու անօրէն , ո՛չ զոյ 'ի քեզ զութ ,
 Գոչ նաւահանդիսս թշուառին ահբոյթ :

Ո՛վ վեհ Պիսիգոն , սանձեա դու ըզծով ,
 Զի հանգարտեսցի , շատ է սյս վրգով :

ԱՐԱՄ. ՍԱՐԳԻՍ Կ. ԴԱԻԹԵԱՆ

Ա. Ա. ԳՐԱՐԱՆԻ :

1865.

ԱՌԱՔԻՆՈՒԹԻԻՆ

Ղշմարտութիւն է լոյս մտաց , որով հաւատքըն շողողծ -
 Ո՛ր զայս սարսկէ Հողւոյն չունի , կոյր է՝ թէև աչս ունի ,
 Մի լինիր դու մտօք յիմար լ'երևելեօք դեր իմաստուն ,
 Այլ լեր գիտուն , խոնարհ հողւով , արի և հեզ և քաջ -
 արթուն :

Եթէ ես միշտ առաքինի նա մանաւանդ Աստուածապաշտ ,
 Ամնուրեք քո Արարիչ լինի ընդ քեզ յարածամ հաշտ ,
 Եթէ ցանկաս երանութեան , առաքինի լիջիր դու միշտ ,
 Զի աղատեալ դառն յաշխարհէս յերկինս մնացես անմեղ -
 լ'անվիշտ :

Եթէ դու հեզ եղեր ո՛վ մարդ , համայն աշխարհ քեզ 'ի
 սպասու ,

Իսկ թէ հոգարտ՝ չիք քո բաժին յերկնից փառացըն կենսատու ,
 Եթէ կամիս զողորմութիւն դու յԱստուծոյ շատ դտանէլ ,
 Տո՛ւր անխտիր յանուն նորա և մի ումեք զայն խնայեր :

Զի ո՛չ հանդչի Աստուած 'ի սիրտ ամբարտաւան հէք հը -
 պարաին ,

Եւ ո՛չ յողի չար աղահին , կամ նախանձոտ խօթամբտին ,
 Եւ ո՛չ 'ի սիրտ բարկացողին , որ օթարան է սեաւ զնդից ,
 Այլ ցանդ 'ի սիրտ առաքինւոյն , որ ջինջ պտտկեր է սըբ -
 բազիծ :

ԳԱՐՈՅՐ. ԿԱՐԱԳԵՏ ԵՂԻՎԱՐԴԵԻՆԱՆ

1865

Ա. Ա. ԳՐԱՐԱՆԻ :

ԱՊՐԻԼ ԵՎ ԲՅՐԻՒ
ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ ԲԵՐԿԲՈՅ

Անագորուն սիլ դու խորիկ, այր խուժագուժ անդգամ,
Ան ինչ արդեօք քո անյազուրդ վերէժխնդիր բարկութեան
Չո՛հ մատնեցեր զորդիս համբուն Հայաստանեայց աշխարհին,
Չարիսական ասեմ մարտիկս նեցուկ փառաց մեր թագին :

Որպէս արդեօք դու ժըտեցար միսիլ յայս գործ չարութեան,
Չայր և արդիւնս կըթես այժմիկ Պղտատնին 'ի գեհեան :
Որ իբր առիւծ չար կատաղի յարձակեցար 'ի նոսին,
Ի սայր մաշեալ ժանտ երկաթոյն կտորեցեր բնաւին :

Ի վարդադոյն լցեալ արիւն զմարդաչափ դուբրն խոր,
Նոր Սարգանայ մըտեր 'ի նմին և լուացեր զանձն գոռ :
Արդեօք այժմիկ ո՛չ զղջաս դու կապեալ յերկիւղ սաստկալին,
Չի չիք հնար զերծանելոյ յայդ խաւարէ թախճալին :

Տեսեր ուրեմն, ո՛չ կորնչի ճշմարտութիւն յաշխարհի,
Որ կորուսեր տարապարտուց զհայրեբարն խղճալի,
Արդ իրաւամբք ընկալար դու ըզփոխարէն չարութեանց,
Իւ յախտեան ժառանգեցես ըստ անօրէն քոց արդեանց :

ԳԵՐԵԳԻՆ. ՅՈՎՀԼԵՆՆԵՍ Գ. ՃԻԶԱՅԻՐՅԻՆԵԱՆ

1865.

Ա. Ա. Գրասարանի :

Ի ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Մինչ յուշ ածեալ զպերճութիւնս իմ հայրենեաց վաղեմի,
Ի ստորոտն Արարատայ ձեռն 'ի ծնօտն ողբայի,
Ահա անդէն սլացեալ յերկնից մի օրիորդ յառաջ գայր,
Գեղ նազելի դիպակաղցեաց դէմք զուարթուն և կայտառ :

Չիս սփոփէր ողոք բանիւք տայր ցնծութիւն թշուառիս
Չայս ասելով. “Ո՛վ պատանիդ ահա քեզ նոր աւետիս,
Արդ իսկ բաւ է, սրբեա՛ յաչացդ դառն արտասուաց ըզվտակ,
Չի ծագեցաւ ձեզ նոր արփի, օրէնք, կանոն բարեկարգ” :

Իմ զարթուցեալ ընդոստ՝ լուայ թէ այսօր է տարեդարձ
Սահմանադիր մեր օրինաց յետ հնդերեակընամաց :
Չարթիք ուրեմն, մուսայք Սասեաց, ոսկի քնար 'ի ձեռին
Չազգային այս հռչակել տօն քաղորանուաղ 'ի ձեր վին :

Չարթիք և դուք յաւերժ հարսունք օրհնել զերկնից զը-
թութիւն,

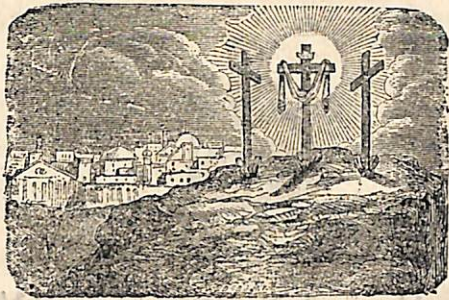
Որ շքնորհեաց զանդին պարզ և Արարատեանս մանկուոյն :
Կեցցէ ուրեմն մեծն Հայաստան, կեցցեն օրէնք և Սահման,
Կեցցեն Ազգիս մեր բարերարք միշտ և յաւէտ անսասան :

ԱՐԱՄ ՍԵՐԳԻՍ Կ. ԴԵԹԵԱՆ

1865

Ա. Ա. Գրասարանի :

Ի ԲԱՅԵԼՈՒԹՅՈՒՆ ՏՆԱԹՅՈՒՆ

Հիմ արեգ քոզ զիւրեւ թանճրամած առեալ է,
Հիմ արգեօք զիւր ճաճանչ ոսկեկայ ոչ ցայտէ,
Քանզի Տէր մեր Յիսուս տարապարտ 'ի խաչին
Քառաթեւ, ձեռք տարած չարչարի կամօվին:

Օ՛ի ըզպարտս հատուցէ Ադամայ դառն մեղաց,
Որ պարտեալ 'ի յօձէ մերկացաւ 'ի փառաց .
Բացան աչք իւր բալուտ քողարկեալ յոչ դերեւ,
Ետ ընդ ետ թղենոյ զդեցաւ ըզտերեւ:

Շրտեաւ մինչ լուաւ զձայն բարձրագոչ Աստուծոյ,
Գողցես վէմ հաստարեստ 'ի լեւանց արաստոյ .
Մինչ թաւալ նա գըլոր 'ի բարձանց անկանի,
Ի գըլուխ որերոյն, տայ հարուած շեշտակի:

Պակեաւ յոյժ "Ո՛ւր Ագամ" գոչելոյ 'ի ձայնէն,
Հիմ զողես, նշաւակ, բազմատես յականէն .
Մե՛ զճաշակ արդիլեալ դու ծառոյն հողաբոյս,
Առե՛ր ո՛հ, և չածե՛ր ըզպատուէր Աստուծոյս

Բզմբտաւ, զոր քեզ յար փողէի ուտել մի
Բզպըաուղ զիտութեանն բարւոյ և չարի:
Այդ դու խեռ ստամբակ, ծն զրկեալ ես աստի,
Ի փայլուն սրաղպաջուն վտակաց արծաթի:

37400

23283

Մինչև ցարդ յայս պարտէլ ճեմէիր անվաստակ,
Բզպըտուղը համադամս բոշնէիր անանդակ .
Իսկ արդ ե՛լ մըշակեա՛ զայն երկիրն խոսյան
Եւ քրտամբ երեսաց վայելեա՛ բազմաջան:

Եւ երկիր քեզ տացէ հանապաղ փուշ տատակ
Դու անձին քում՝ դոլով խղճալն նշաւակ .
Ասաց, բայց ետ ընդ ետ դթացաւ Հայրն Աստուած,
Կամեցաւ առաքել զիւր Որդին ողորմած:

Ի բառնալ ըզգժնեայ փուշ մեղաց մեր մարդկան,
Ի բանտէն թափելով յՈղիմպեան 'ի խորան
Հէք զողիս այնոցիկ, որք յաւերժ 'ի դժոխս
Տանջէին անվախճան ակաղձուն 'ի կոշկոճս:

Այսպէս ել նա 'ի խաչ առ 'ի սէր աշխարհին,
Այսպէս նա տարածեաց ըզբազուկսն արփենի
Ի փրկել 'ի մազլաց մահաձին թշնամոյն
Բզճնդիս մշտատանջ, 'ի դժոխս որերոյն:

1865

Ա. Ա. Գասարանի:

Ի ՀՐԱԾԱԼԻՆ ՏՐԴԱՏ

ԱՀԵՂԱԶՕՐ ԹԱԿԱԻՈՐՆ ԱՐՀԱԿՈՒՆԵԱՑ

Պանծա՛ Մասիս, ո՛վ դու սարժանք Հայկական,
Պայծառացիր մեծահամբաւդ Հայաստան,
Քանզի ծնաւ քեզ նոր Արամ վերստին,
Քաջամարտիկ մեծ Տրդատէս հրաշալին:

Ի ինեւ փրկիչ վե՛հ աշխարհիդ սգազգեաց
Վանեալ զոտոխս և զթշնամիս հայատեաց,
Որք 'ի հիմանց տաղալեցին ըզքս փառս
Որք անտերունչ թողով ըզքեզ յաւերակս:

Օ՛ն կանդնեցէք զոսկի քնար ձեր Որփեան ,
Ո՛վ քաջ Մուսայք պերճ աշխարհին Հոյկաղնեան ,
Յանմահ անուն վեհապետին Տրդատայ ;
Գովելով միշտ զքաջութիւնըս նորա :

ԳԱՐՈՅՐ . ԿԱՐԱՊԵՏ ԵՂՎԱՐԿՅԻՆԵԱՆ

1865 .

Ա. Ա. Գրասրանի :

Ի ՍՈՒՐԻՆ ՎԱՐԳԱՆ

Ո՛վ զիցազուն արեգ Վարդան , Մամիկոնեան վեհ նա
խարար ,

Որ յազդիդ սէր աղաչէիր զԱստուած անմահ և բարեւար ,
Չարիութիւն քեզ շնորհել և յաջողել մեծի մարտին
Ան 'ի փրկել և զազդ քոյին և զհաւատս զպաշտելին :

Բղդէմ կալար անդուծ մահու եղեալ ըզքեզ 'ի տաղնապի ,
Ի ուզմ ահեղ խիզախեցար ընդ քոց քաջաց անպարտելի ,
Դու քաջութեամբ ճակատ տուեալ ընդդէմ վայրազ դու
թշնամեաց

Եւ շանթաբար կոտորեցեր զդուխտ ազգիս և հայրենեաց :

Ի սաստկանալ մեծի մարտին վիրաւորեալ յերկիր անկար
Հեղեալ զարիւն քո վարդապոյն թուեար յերկինս առ Կենարար ,
Անմահ թուղեալ զվեհզ անուն աստ աշխարհի միշտ յաւիտեան ,
Եւ վայելեալ դու զպսակ՝ եղեր ժառանգ Արքայութեան :

Աղէ , զարթիր դու ո՛վ մուսայ Կալլիսոյէ զիցազներդուդ
Երգեա՛ զՎարդան քաղցրանուագ 'ի վին քոյին անրեկանուա :
Ահա եղբարք կոչէ ըզմեզ զաշան Աւարտյր մեր սիրելին ,
Աղէ ուրեմն՝ ո՛ն երթիցուք սիրտ մեր վառեալ 'ի սէր նորին :

Յուզել զհող , և գտանել զոսկերս արւոյն մեր Վարդանայ
Չե կափուցեալ մերոց շրթանց համբուրեցուք զսպիս նորա .
Որ նահատակ հանդիսացաւ մեր հայրենեաց Հայաստանի
Ազատարար Հայկեան գրոհիս և բարեբար մեզ տօնելի :

ԱՐԱՄ . ՍԱՐԳԻՍ Կ . ԴԱԻԹԵԱՆ

1865 .

Ա. Ա. Գրասրանի :

ՎԷՃ ԳԵՂԱՅԱԿՐՈՒՄԵՆՑ

ԸՆԴ՝ ՈՍԿԵՊՏՈՒԳ ԽՆՉՈՐՆ

Մինչ Աթենաս և Հերա և զեղադէսն այն Աստղիկ ,
Բազմէին անդ 'ի սեղան պճնեալ 'ի պերճ խոսուպիք ,
Վասն հարսանեաց Պեղոսի և Թեաեայ վեհ բամբռլին ,
Որք հըրաւէր կանխադոյն դեց ամենից արարին :

Ի սեղանոյն զուրի միայն քաջն Բէլլոն և Արէս ,
Ի նախանձէ զայրացեալք և սըրտմըտեալք սրտակէզ ,
Թաւալղըլոր արկանեն զոսկեպառուղ խնձոր մի ,
Յորոյ վերայ էր զրեալ “ Գեղադուռնին ընծայի ” :

Յայնժամ սոքա երեքին կազ մեծ եղեալ անդ պէս պէս ,
Սեպհականել իւր անձին գուն զործէին մեծապէս ,
Անդ հինաւուրցն Արամազդ տեսեալ զվէճն ահագին ,
Յորում մրցմունք զՅերայ խոովեն զոգի վարդձըլին :

Վաղվաղակի առաքեաց ըզՊրիամեանըն Պարիս ,
Կալ դատաւոր հաշտարար և տալ վախճան մեծ մարտիս ,
Եւ նա յայնժամ Աստղիկան ետ զայն պարզէն թանկագին ,
Վասըն որոյ և Հերա ընդ Աթենայ Դշխոյին ,
Ոսոխացեալ հակառակ ըզՏրոյացիս ատէին ,
Մինչ զի Հերա կործանման պատճառ եղև քաղաքին :

ԳԱՐԵԳՐԻՆ . ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ Գ . ՃԷԶԱՅԻՐՅԻՆԵԱՆ

1865 .

Ա. Ա. Գրասրանի :

ՕՐԷՆՔ ԾԱՆՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ
ԼՈՅՍ ԱԶԳԻՍ ԱՐԱՄԵԱՆ

Տամուկ դադաթն Երարատայ գիշերային մեղմ 'ի ցօղ,
Մինչ շողշողէր արծաթափայլ յարփւոյն պայծառ նախկին շող:
Շուրջ ըզնովաւ պար առեալ Ազգ ակմբաճոյլ Թորդոմեան,
Ընդ քերտտին վայելէին դողցես զԵդեմն Աստուածեան:
Յայնժամ թռուցեալ յերկնից զըրանց զայ Տըրեշտակն զու-
ժաբեր.

Որ ըզվիճակ Ազգին Հայոց աշխարհալուր դուշակէր.
Բազմադարեան ըստուերանիստ Ազգ Հայկական 'ի խաւար
Կայր ընկըզմեալ լոյս խնդրեւով անդ կողկողէր անդադար.
Ոյրսրտառուչ ձայն հառաչայ մինչ յՈղիմպոս բարձրացաւ,
Ընդէն անմահ սէր Երարչին 'ի հէզ ծառայսն զութ հարաւ.
Չայն Աստուածեան հնչեաց անդէն "Աշղիցի լոյս", և ահա-
Եղյս սփռեցաւ 'ի Հայաստան, բացաւ կամարն աստեղեայ:
Եղյսն այն պայծառ, որ եզ Սահման, Օրէնք, Կանոն
բարեշնորհ,

Օերթ առաջնորդ և լուսատու ոտից մերոց զիւրազլոր.
Ուրեմնեղբարք ըզհարձեր լոյնաստ օրհնեցուք սուրբ զանուն,
Որ զընկրկեալ անիւն Հայոց խլտեցոյց եզ 'ի հուն.
Եւ սիրեսցուք Սահմանադիր զօրէնքս մեր լաւութեան,
Որ յոյս կենաց մերոյ ազգիս հանգիսեացաւ բարենշան.
Եւ գոչեսցուք կեցցեն Օրէնք, կեցցէ և Ազգ Արամեան.
Օն քաջալեր, մեք ընթացցուք յառաջ յառաջ յաւիտեան:

ՄՐԻԱՏ. ԿԱՐԱԳԵՏ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ

Գ Ի Ի Տ Հ Ա Յ Կ Ա Կ Ա Ն Տ Ա Ռ Ի Ց

Մինչ ցանկալին մեր Հայաստան շքեղ փառք իւր գան-
ժայր,

Որպէս կաղնի բարձր 'ի զըլուս հանդիսացեալ 'ի յանտառ,
Եւ ընդ ուռովքն ժողովեալ որդիք քաջին Երամայ,
Վայելէին զերջանկութիւն երբ 'ի Գրախաին Աշեմայ:
Եւսդ, գմնեայ տըղիտութիւն ըզմեծ ծառայն այն արմատ
Եպականեալ զամ քան ըզգամ արմատաքի զայն եհատ.
Որով յերկիր նա տապալեալ եկին թռչունք տարմաբար,
Եւ քաղէին զընձիւղս նորին և ըզբողբօջս անդադար:

Գութ Երարչին հարաւ ընդ այն արքիած ահեղ սոսկալի,
Յարոյց մըշակ հայր իմաստուն ըզսուրբ Մեսրոպ հրաշալի.
Որոյ տեսեալ զաղէաս ազգիս Յոյն և Պարսիկ վարիլ զրովք,
Դառըն ճըզանց յանձըն առնոյր նամտանել 'ի մեծ բովք:

Բայց մինչ յերկրէ նա յուսաբեկ եկաց մնաց բընաւին,
Յայնժամ թողեալ զաշխարհ ողջոյն զիմէ 'ի լեռոն առանձին,
Իջեալ 'ի ծունր բազկատարած յաղօթըս կայր մինչ այնպէս,
Հեղաւ 'ի նա սուրբ թմբրութիւն տեսիլ ետես հրաշտպէս:

Ուր Սասն երկնից ըզտառս Հայոց քանդակելով 'ի վիմի,
Յուշ Մեսրոպայ տըղաւորեալ ծագի Հայոց նոր արփի:
Եւ զարթուցեալ զոհացաւ նա, էջ 'ի լեռնէն նոր Մովսէս,
ՕՒստուածազիծ եբեր ըզտառս ոչ առ Յակոբ այլ առ մեզ:
Միտ 'ի կայտիւր զոչէր "Օարթիք ահա՛ ձեզ փառք, ահա
շնորհ,

Յօղ զըթուրեան առ 'ի վերուստ անձրեկեցաւ նորանոր.
Փարատեսի 'ի ձէնջ խաւար տըղիտութեան թանձրամած.
Օի այսօր մեզ ողբրմեցաւ Ամնողորմ Տէր Աստուած":

Չարթիք ուրեմն , Մուսայք անմահ , կազմել քընար փա
նազդեաց ,

Ուրախութիւն աւետեցէք ալեւորեալ մեր Մասեաց :
Եւ համախումբ ժողովեցոյս աստ 'ի հաճար Գիտութեան
Սիրա և ոգիք օրհնեն զանուն , ըզյիշատակ Մեսրոպեան :
ՍՄԲԱՏ ԿԱՐԱԳԵՏ ԱՏԵՓԱՆԵԱՆ

1865 :

Ա. Ա. Պատարնի :

ԱՌԵՏԻՍ ԳԱՐՆԱՆ ԱՌ ՀԱՅ ՄՅԱԿ

Հիմ ձեռն 'ի ծնօտ , ո՛վ դու մշակ ժրաջան ,
Անոյս տրամիս խորհելով միշտ զվաղուեան ,
Ահա արեդ սփռէ զխիւր շող տուունջեան ,
Ոսկենկար յօրինելով զդաշտ համայն :

Փայլէ շող շող երկնից կամար կապուտակ ,
Երգէ սօխակ յտալս ծառոց ներգաշնակ ,
Աղբերականց ըշտապ հոսանք խիտ առ խիտ ,
Փառաւաղէ յըսփոփութիւն զմարդիկ :

Ընդ առաւօտն արեւելեան այն զեփիւռ ,
Կենդանութիւն արարածոց տայ 'ի սփիւռ ,
Չեւ արփենոյն ահա պարզեալ 'ի յերկիր ,
Արշալուսոյն ծագէ նշոյլ լուսափիւռ :

Չարթիք աղէ զարթիւր դնալ 'ի դաշտ վայր ,
Ըս 'ի կազմել փունջու ծաղկանց հրավառ ,
Յնծա մշակ , հնչեա սրբինգ , բանայ վարդ ,
Քեզ աւետել ունիմ զգարուն զեղազարդ :

Իմիասին եկ պարեսցուք ձեռն 'ի ձեռն ,
Ողջունելով և զգալուսա զարնան մեր ,
Արդ վայելեալ զսիւք անոյշ յայս կենցաղ ,
Փառըս տացուք Մարգարիթին անյապաղ :

ՄԻՀՐԻՍ ԱՌԱԳ ԿԱՐԱԳԵՏԱՆ

1865 :

Ա. Ա. Պատարնի :

ԱՌ ՀԱՅՐԻՍ

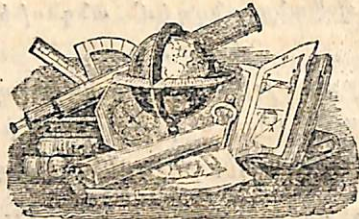

Մինչ վարդամառն ջահէր յերկիր , 'ի Սեղեսեան 'ի յարօտ
Ջեմ առնուի , միտք իմ սլացան յաշխարհ բընիկ մեր կարօտ :
Արևելեան կոյս Ողիմպեան թուէր ցելուլ յեղակարծ ,
Ահ պանական պատեաց զինև զոմն օրիորդ ծաղկազդեաց

Ի քառագէմ եղանակաց անո շաբոյրըն Մայիս ,
Տեսի իջեալ յՈղիմպոսէն և խնարհեալ նա առ իս ,
Ամպած ըրարն Այրարատեան եկըն եկաց 'ի կատար ,
Հերբըն յայերս ծածանէին տեսիլ նորա լուսավառ :

Վարդակարմիր նշողէին այտեար նորին հրաշպեղ ,
Յանհնարից իմն արգարև պատմել զնորայն անմահ զեղ :
Նա ըզդեցեալ պղճնաւոր լուսերամեց վայելուչ ,
Պսիկ շեփոր յասիկ շրթունսն , նստաւ երգել յայս մեմուրնջ :

ԳԻՒՏ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏԱՌԻՑ

Անմահ Եստուած , քեզ օրհնութիւն , փառս յաւիտեան
երգեսցուք ,

Որ զանձկալին պաճուճեցեր ըզհայրենիս մեր անշուք :
Եւ կանդնեցեր անդ հոյակապ եկեղեցիս զարդարուն ,
Բլթնամօս անտի վանեալ Աջ քո հիմունս արկ նորուն :

Հաստատեցեր զարմատսն հոծ , ելից զերկիր բընալին ,
Եւ հովանին մեծատարած ծածկեաց զլերինս ծաղկածին :
Ոյր բարունակ երկայնաձիգ քան զանտառին սփռեալ մայր ,
Եւ որթն մինչև 'ի լոյծ 'ի տարր Միջերկրական ծով զընայր :

Եւ շառաւիղք նորա մինչև Արասի , Տիգրիս և 'ի Կուր ,
Որոց խոխոմք կարկաջասահ ուրախ առնեն զաշխարհս բիւր :
Այսպէս ահա 'նդ աջով Երկնից մեծն Հայաստան ուռճանայր ,
Անմատչելի 'ի թշնամեաց յսկաստանի յամս յամայր :

Բարէ՛ ս՛վ Տէր , հիմ ըզնորին ցանդ քակտեցեր ընջովին ,
Եւ թշնամիք ամհարար 'ի հուր 'ի սուր յարձակին :
Աս՛ղ , կոխան եղև երկիրն երեվայրեաց անտառի ,
Թաւալ չքեղ եկեղեցիք մեր քանդեցան ամայի :

Սայրն Հայաստան սյրիացեալ սըղատեսիլ զլնովին ,
Արտասուածթորմ սկիզբն էառ ողբալ 'ի վին վըշտադին :
“ Հայր անսահման և անըսկիզբն , կողկողդին լուր ձայնի
Տատայելոյ Սօրըս Հայոց և այց առնել մեզ արի ” :

Ո՛հ , առ 'իմէ՛ անտես առնես զերկիրն օրհնեալ առ 'ի քէն ,
Միթէ 'ի զո՛ւր դեռք վտակաց ջուր կենսատու աստ բղխեն :
Դարձ և հայեաց յայդիս օրհնեալ զոր դարմանեաց աջ քոյին ,
Եւ վերստին պայծառացո՛ ըզսա յաւէա քան զնախնին :

Լուան Երկինք , զիջան յաղերս Հայաստանին սըղազցեաց ,
Եւ յարուցին զսուրբ Սահակ , ըզՎ օամշապուհ Մեկենաս :
Սուրբըն Մեսրոպ հոգիացաւ , զմարմինն զողջես թանձրամած
Լըքեալ փութով զեթմ նոր էակ յարեալ 'ի լեառն առ Աստուած :

Անդ 'ի զաղաթըն վեհավայր աչք անքըթիթ 'ի յեթեր ,
Կայր 'ի յաղօթս բազկատարած ձայն յանմուռունչ պաղատէր :
“ Ի սկզբանէ Ամենակալ էից աղբիւր դերակայ ,
Հայր անսահման ամենազոր Որ էն միայն զու արքայ ,

Հայեաց յորդին քո Հայաստան զոր սիրեցեր անպայման ,
Հայեաց 'ի մեղ , արդ և լցո՛ զպէտս աշխարհիս յաւիտեան ” :
Բացան երկինք և յանմատոյց ճառագայթից 'ի միջոյ
Երկնակարկառ երեւցաւ աջ պաշտելի դերազոյ ,

Իբրու յարձան քանդակէին տառք երկնաձիր մեք լեզուի ,
Տառատպեալ 'ի սիրտ Սրբոյն իբր 'ի քարաէս հրաշալի :
Եւ փակեցան զըրունք վերին մեծ կամարին շափիւղայ ,
Եջ 'ի լեւնէն նորն այն Սովսէս լցեալ շնորհօք դերակայ :

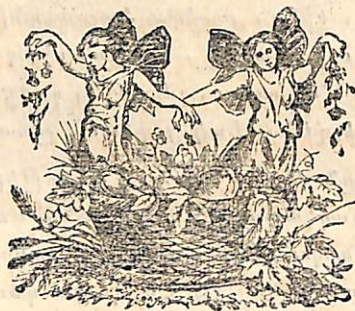
Գան ընդ առաջ մանկունք Հայկեան զօչեն , Հայր , ո՛ւր
մեզ ճարակ ,
Եւ կարկառէ Սուրբն առ նոսա , ընու ըզդողսըն դատարկ ,
Լընու շնորհօքն Աստուածատուր , որով պճնեալ զարդարի ,
Միտք մանկըառոյն , և Հայաստան զիւրն համբուրէ դար ոսկի :

ԱՐՄԵՆԱԿ . ՆԻԿՈՂԱՅՈՍ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ
Ե. Ա. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

1865

Ա Կ Յ Յ Է

Ս Ս Ն Մ Ա Ն Ա Դ Բ Բ Ի Թ Ի Ի Ն

Արեղականն մինչ լուսափիւս վե՛հ ծնունդ
Գայր մեզ նաւթճեւ զՏօր իւրոյ զդալուստ,
Ի՛մ հեծեծանք և հառաչանք յաւալից
Օ՛խ և զգաստ Հոմերական մուսայից

Մեր գիցաղանց ամին նըսեմ 'ի դամբան,
Յորդ արտասուօք բզկեւ աղբերս Կոկիտեան,
Չօրէն թետեայ Ովկիանու գիցուհւոյն,
Որ գոյժ ստեալ մահու գիցաղն իւր որդւոյն

Յաւերժահարսանցն ընդ վե՛հ կաճառ Ողիմպեան
Հաս սրաթուիչ առ գիտկամըն Աքիլլեան,
Մեղսոմէ նեանըն սգառիթ 'ի բընար
Արտասուահեղ լայր և ողբայր միշտ և յար :

Համանըման մինչ զհայրենիս իմ լայի,
Թնդիւն յոսկերս իմ ընթանայ բերկրալի .
Փոխին պատկերք, ո՛հ զինչ տեսիլ հրաշալի,
Օ՛ինչ խնդութիւն վասըն Արամայ պատրաստի :

Ահա դօտի ծիրանազգեսց լուսափայլ
Ի վոսբորէ մինչ յԱյրարատ կայր ձգեալ,
Ուր Աստուածեան աշխարհաստեղծ հըզօր Մասն
Օհաստատութիւն վե՛հ օրինաց յԱյրարատ

Արփիափայլ 'ի տառս զրեաց լուսազարդ :
Մինչ մեր սրբոց տեսին ողիք մշտազուարթ
Օբրկնապարիկ ըզժիածանն արփենի,
Ոսկերտախն թինգըս առին 'ի շերտի :

Եւ լոյս անմահ ջահեաց վիմէն Կերսիսեանց
Ի քաջալերս տանն Արամայ դերապանձ,
Եւ Մուսայիցն անգ հառաչանք դառն 'ի կոծ
Յուրախալուր շըջեցաւ սուրբ կնդնդոց

Եւ օրհնէին զՕդոստափառ վե՛հ Մուլթան
Օբարեխնամ մեր Կայսր Ապտիւլ Ազիզ Խան :
Օ՛խ ընդ նորին դաւազանաւ երկնազօր
Վեր կենցաղեալ ողի ազգիս յօրէնս նոր,

Սփոփեցաւ մայրն Արարատ հինաւուրց,
Ժըպիտ 'ի գէմն իւր անթառամ ծաղկեցոյց :
Պանծա՛, Մասիս, զի նշմարին 'ի քեզ փառք,
Եւ հնչեսցեն հայրենասէր սուրբ կիթառք :

ԵՐՈՒՆԵՆԻ. ԹԱԳԻՈՐ Ս. ԳԱՐՏԻՉԳԱՆԵԱՆ

1865.

ԱՆ. Ա. ԳԱՍՏԱՐԱՆԻ :

ԱՌ ՎԱՐԴԱՆ ՄԱՄԲԿՈՆԵԱՆ

Իմըս վարդան
Քան զԱղեքսանգր յաղթական :
Սիրա իւր հուժկու
Քան զվարազ ահարկու :
Առաքինի
Եւ քան զանմեղ աղանի :
Յար պնդակազմ
Ի յահուելի պատերազմ :
Հնարիմաց
Ի կործանումն թշնամաց :
Ահ Սասանեանց
Վարդան արին Հայկազանց :
Մամիկոնեան
Տան շոուախլ աննման :
Վեհ Հայկազանց
Վարդան պարծանք զերապանց :
Գ. ՆՇԱՆ ՄԻՐՁԱ ՎԱՆԱՆԻՅՅԻ
Վաղեֆ աշակերտ վարժարանիս :

Ի ՍԳԱԼԻ ՄԱՀ

ԳԵՌԱՓՐԻՐ ՄԱՆԿԱՆ ՅՈՂԱՆՆՈՒ

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՈՐԳԻՈՅ

ԲԱԶՄԵՐԱԿՍ ՈՒՍՈՒՑԶԻՆ ԻՄՈՑ

Ա. Ս. Յ. ՉԱԼԱԳԱՆԵԱՆ

Ի սիրտթոյր ծաղկանց վեհին նշխարիկ,
Իւրումըն հօր միակ պըտուղ սիրոյ կնիք,
Կոչէ այսօր Լն անմատոյց շեշա յերկին
Յարփիաղարդն առնուլ կայան անքնին :

Պալապանեանց աւաղ 'ի սուգ եթող դուռն
Հիւրըն մանկիկ մեկնեալ առ Լն դերաբուն,
Որ 'ի պապաջս հրճուէր ըզսիրտ վեհին հօր :
Ի հայրենի 'ի գիրկ բազմեալ գեղաշնորհ :

Համապատշաճն ոյր կաղմութիւն անսպիւտ,
Փարփառ աչերն և դիրք զլեոյն դուզնադիւտ,
Չուշ տեսողացն զգրաւեալ բովանգակ,
Արքեղ նորին ապագայի կայր դուշակ . . . :

Կնջէր հրեշտակն քաղցրաճըռինչ յորրանին,
Հայրն 'ի համբոյրսն կեանս ընդունէր 'ի սրտին:
Ան՛ղ քանի՛ խաբուսիկ են և դիւրեղծ
Սահկանացուաց վայելք և փառք անտըխեղծ :

Կռեաց Ստուռն հարուած հաստոյր
դանն հարուած ,

Փափուկ իրանն պաղէր 'ի գիրկս Ծնողաց :
Եղճ՛կ մեռաւ մանկիկըն վարդ գեղաբոյս .
Իսկ Հայր նորին , ո՞ պատմեցէ զինչ կորոյս :

Քաւ ոչ կորոյս , կեայ յանմահից գիրկս 'ի սած :
Թէ զըկեցար , Հայր , բայց եղիա ինք զԱստուած ,
Աչքն եզրափակ զըտին զանկէտն հորիզոն ,
Գու պարակից Սրբաբանիցն 'ի պաշտօն :

Հայր , ձեռասուն աշակերտիդ այս քընար
Կախեալ զշիրմաւ Ո՛րդւոյդ՝ լիցի մըխիթար :

1863.

ԿԱՐԱՊԵՏ Գ. ՉԻՎԻՃԵՆՆ

ի յազնի աշակերտ վարժարանին :

